

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Jan van der Straaten, Willem van Kruisbergen, Ernst-Jan van Haften en Jac Hendriks (Red.), 2017. *Natuurgebieden in Noord-Brabant. Ontstaan, Ontginning en Natuurontwikkeling*. Pictures Publishers, Woudrichem en Ecologische Kring Midden-Brabant. 496 pagina's. Prijs € 39,95.

Noord-Brabant staat bij veel natuurliefhebbers niet hoog aangeschreven. Voor mooie natuurgebieden ga je immers naar de duinen, de Veluwe, Drenthe of Zuid-Limburg. Bij Noord-Brabant denken we vaak eerst aan intensieve veehouderij, veel industrie, grote steden en de Efteling. Dit boek laat een geheel andere kant van Noord-Brabant zien. Je hoeft niet uren in dit boek te lezen om te beseffen dat je jezelf ernstig tekort hebt gedaan door niet vaker de natuurgebieden in deze provincie op te zoeken.

In de inleiding wijzen de schrijvers op de erbarmelijke toestand van de natuur vóór 1990, niet alleen in Noord-Brabant, maar in geheel Nederland. Sinds die tijd is er veel ten goede gekeerd wat de kwaliteit van lucht en water betreft. Met het Natuurbeleidsplan van 1990 kreeg de Ecologische

Hoofdstructuur, nu Natuurnetwerk Nederland geheten, vaste vorm. Hierna zette natuurherstel in, gestimuleerd door natuurherstelprojecten. Naast een uitvoerige behandeling van een aantal geselecteerde natuurgebieden zijn er ook hoofdstukken waarin de grote lijnen geschetst worden, zoals in de hoofdstukken over het ontstaan van het landschap, de Brabantse beken en het traditionele boerenland. Het gaat te ver om hier aan elk hoofdstuk aandacht te besteden. Wel moeten in ieder geval enkele belangrijke natuurgebieden worden genoemd die in dit boek gepresenteerd worden. Daarbij zijn bekende namen als Brabantse Biesbosch, Dintelse Gorzen, Markiezaat, Loonse en Drunense Duinen, Kampina, Strabrechtse Heide en De Peel. Maar ook kleinere gebieden als de Maasheggen, het Merkske en de Regte Heide krijgen veel aandacht.

Om een indruk te krijgen van de opzet van dit boek volgen hier wat bijzonderheden van het hoofdstuk over de Brabantse Biesbosch. Dit hoofdstuk telt 29 pagina's, met daarop 3 kaarten en 46 foto's. Van die foto's beslaan sommigen een halve of zelfs een hele pagina (24 x 33 cm!). Van een uniek zoetwatergetijdengebied vóór de uitvoering van het Deltaplan ontwikkelde de Biesbosch zich tot een gebied met moerasbossen en open water. Dat open water kwam er vooral dankzij projecten in het kader van het programma "Ruimte voor de rivier", waarbij grote landbouwgebieden werden ingericht als waterberging bij hoge waterstanden in de Grote Rivieren. Bijzonder interessant is ook hoofdstuk 4, dat handelt over het oostelijke deel van de vroegere Groote Waard, bij velen bekend als het Land van Heusden en Altena. Ook dit hoofdstuk gaat uitgebreid in op de geschiedenis van deze streek, waarin overstromingen een bepalende rol speelden. Met deze informatie begrijp je veel beter de betekenis van de kleine natuurgebieden die hier liggen: het Pompveld en de Kornsche Boezem. Na deze boeiende hoofdstukken moet de behandeling van natuurgebieden in Noord-Brabant ten zuiden van Hollands Diep en Maas nog beginnen! Dat de schrijvers bijna 500 pagina's nodig hebben om de natuur in Noord-Brabant te presenteren, is tekenend voor de rijkdom die nog steeds in deze provincie is aan te treffen als het over natuur gaat.

Daarom een goede raad: lees een hoofdstuk uit dit boek en ga hierna meteen ter plekke op verkenning.

